Macedonian

Згрижување на постарите во домови

Водич за семејствата и негувателите во културно и јазично различните заедници во Викторија

Residential Care for Older People

Victorian Government Department of Human Services
Melbourne Victoria

Мај 2002

Фотографии Ponch Hawkes, Victorian Seniors Festival 2002.
Објавено на интернет на следните јазици: арапски, кинески, хрватски, грчки, италијански, македонски, руски, шпански, турски и виетнамски. www.dhs.vic.gov.au/acmh/aged

© Copyright State of Victoria, Department of Human Services, 2002

Ова издание е заштитено. Ниеден дел од оваа публикација не смее да се репродуцира на начин вон пропишаниот со Copyright Act 1968.
(1030402)

Повеќе примероци од овој водич достапни се во Department of Human Services, Rural and Regional Health and Aged Care Division, тел. 03 9616 7727

Содржина

1	Како ќе ви помогнат следниве информации	2
2	Што значи згрижување во дом (Residential Care) ?	3
3	Размислување за згрижување во дом	4
4	Кога да се размислува за згрижување во дом	6
5	Што треба да сторите потоа	7
6	Што треба да знаете	8
7	Прашања во врска со домовите со поголемо ниво на грижа (high care) и помало ниво на грижа (low care) и помогнатите домови (Supported Residential Services (SRS))	9
8	Како да се бара дом	11
9	Како ќе знаете кои домови се добри	12
10	Одмена на негувателите (Respite Care)	14
11	Правата на луѓето во домовите	15
12	Лица и организации кои може да ги контактирате	16

1 Како ќе ви помогнат следниве информации

Кога луѓето остаруваат, грижењето за нив може да биде напорно. Може да ви се чини дека ја губите особата која ја знаете, како и љубовта и пријателството кои сте ги имале.

Можеби се промениле условите во кои вие и вашето семејство живеете. Можеби сте се вработиле и не можете да се грижите за некого дома. Можеби некои членови на семејството кои помагале во грижата за некого го напуштиле домот.

Можеби лицето за кое се грижите почнува да заборава и се буни. Можеби забележувате промени како тоа ги прави работите секојдневно, а самото не ги гледа промените. Можеби неговата телесна состојба се влошува. Потребно е време да се прифатат промените и да му се помогне на лицето за кое се грижите така да истото води нормален живот.

Некогаш е тешко да се грижите за некого дома. Постојат места каде човек може да појде и живее ако грижењето за него дома стане премногу тешко за вас. Овие места се наречени домови за згрижување (residential care) на постарите.

Постојат, исто така, служби за помош на луѓето да останат дома. Информациите во оваа брошура се однесуваат за домовите за згрижување.

2 Што значи згрижување во дом (Residential Care)?

Згрижување е кога лицето живее во место каде некој се грижи за него. Домовите може да бидат:

- Домови со поголемо ниво на грижа (high care facility)
- Домови со помало ниво на грижа (low care facility)
- Помогнати домови (Supported Residential Service (SRS)).

Лицето може да живее во дом со поголемо или помало ниво на грижа, со обучен персонал вклучувајќи медицински сестри кои ќе се грижат за него. Персоналот им помага при капењето и облекувањето, перењето на алиштата, готвењето и исхраната, да ги земаат пропишаните лекови и да одат по нужда.

Домовите со поголемо ниво на грижа обично се грижат за луѓето 24 часа во текот на денот. Грижата од страна на сестрите е комбинирана со сместување, помошни услуги (чистење, перење и готвење), помош за индивидуална грижа (облекување, хранење, капење и движење низ куќата) и придружни здравствени услуги (физиотерапија, професионална терапија, рекреативна терапија и начин на исхрана).

Домовите со помало ниво на грижа вклучуваат помош при облекувањето, исхраната, капењето и движењето низ куќа). Тие, исто така, обезбедуваат сместување, помош при чистењето, перењето и оброците, како и некои придружни здравствени услуги како физиотерапија, професионална терапија, рекреативна терапија и начин на исхрана. Тие обезбедуваат и помош од страна на медицинска сестра ако е потребно. Повеќето домови со помала грижа располагаат со вработени медицински сестри, или пак имаат брз пристап до нив.

Во помогнатите домови за згрижување за лицето се грижат вработени кои не се медицински сестри, меѓутоа истите помагаат на сличен начин.

3 Размислување за згрижување во дом

Понекогаш може да се чувствувате тажни и вознемирени зашто не можете повеќе да се грижите за некого. Може да чувствувате:

- Вина — сте ветиле дека секогаш ќе се грижите за член на семејството или пријател дома.
- Загриженост — дека ако некој оди во дом нема да биде згрижен како што вие се грижите за него.
- Занемареност — можеби лицето кое оди во дом чувствува дека е занемарено и дека вам не ви е грижа повеќе за него.
- Збунетост — можеби е невообичаено за вас или вашите пријатели да испратите некого во дом.
- Жал — ве вознемирува мислата дека не сте повеќе во можност да се грижите за некого.

Сепак, запомнете ги следниве работи:

- Работите се менуваат со текот на времето. Вие можеби не сте повеќе во состојба да се грижите за некого дома иако сакате.
- Грижата во домот е различна од тоа како вие се грижите за некого дома. Сепак, лицето за кое се грижите во моментот, ќе биде згрижено. Тоа е сепак подобро отколку постојано да се грижите за некого дома и можеби да се заморите или пак да ви се досади.
- Можеби домот не е нешто што вие или вашите пријатели би го земале в предвид, но, може да биде најдоброто решение за вас и за лицето за кое се грижите.
- Можеби лицето за кое се грижите почнува да заборава или се буни. Тоа можеби прави работи кои инаку не би ги правело, да удри некого или да се налути. За вас може да биде потешко да се грижите за него.

4 Кога да се размислува за згрижување во дом

Пред да решите што треба да сторите размислете за:

- Како може да ви помогне семејството, заедницата и службите за домашна грижа.
- Каква е вашата здравствената состојба и како се чувствувате.
- Вашата сигурност и сигурноста на лицето за кое се грижите.
- Вистинското време за лицето да оди во дом.
- Колку чини згрижувањето.

Разговарајте со семејството, пријателите, лекарот, со добротворни организации. Тие може да ви помогнат да донесете правилно решение.

5 Што треба да сторите потоа

Прво, треба да добиете комплетна проценка за лицето за кое се грижите за да видите дали му треба сместување во старски дом. Постои Aged Care Assessment Services (ACAS) кои работат во цела Викторија. The Aged Care Assessment Service (ACAS) е екипа на медицински персонал како лекари, медицински сестри и социјални работници. Проценката е бесплатна. Вие, вашиот лекар, или некој во ваше име може да се јави на Aged Care Assessment Service (ACAS) да закаже време за проценка дома. Погледнете ги телефонските броеви на крајот од брошурава.

Лицето за кое се грижите ќе биде проценето во смисол дали му е потребен дом со поголемо или помало ниво на грижа или пак грижа дома.

6 Што треба да знаете

Домовите со поголемо или помало ниво на грижа се финансирани од страна на сојузната држава. Домовите треба да обезбедуваат:

- Добро раководење.
- Поединечна грижа, водејќи сметка за различните начини на живот и духовните потреби.
- Сигурност на лицата за кои се води грижа.
- Соодветни простории.

Помогнатите домови за згрижување се воглавном во приватни раце и не се финансирани од државата. И покрај тоа тие мораат да имаат соодветен стандард на згрижување.

7 Прашања во врска со домовите со поголемо (high care) и помало ниво на грижа (low care) и помогнатите домови (Supported Residential Services (SRS))

	Домови со поголемо ниво на грижа	Домови со помало ниво на грижа	Помогнати домови
Ни треба ли Aged Care Assessment Service (ACAS)?	Да	Да	Не
Што се плаќа?	Давачки кои се плаќаат за секој ден како и за сместување одредени од државата.	Давачки кои се плаќаат за секој ден како и бонд за сместување одредени од државата.	Давачки кои се плаќаат за секој ден одредени од сопственикот.
Кое е нивото на грижа?	За лицата на кои им треба повеќе грижа 24 часа во текот на денот.	За лицата на кои им треба помалку грижа 24 часа во текот на денот.	За лицата кои сакаат да живеат во место каде може да им се помогне, или им треба помош понекогаш.
Кој работи таму?	Раководител на мед. сестри, други мед. сестри и персонал за индивидуална грижа.	Раководител кој може да биде мед. сестра и вработени за индивидуална грижа.	Раководител или сопственикот кој може да биде мед. сестра и вработени за индивидуална грижа.

	Домови со поголемо ниво на грижа	*Домови со помало ниво на грижа*	*Помогнати домови*
Има ли места за лица кои дошле од други земји?	Повеќето домови со поголемо ниво на грижа се наменети за сите луѓе. Некои места се особено наменети за одредени националности — погледнете го списокот на крајот.	Повеќето домови со помало ниво на грижа се наменети за сите луѓе. Некои места се особено наменети за одредени националности — погледнете го списокот на крајот.	Повеќето помогнати домови се наменети за сите луѓе. Некои места се особено наменети за одредени националности — погледнете го списокот на крајот.
Дали се прифаќаат и луѓето со деменција?	Некои места се посебно прилагодени за луѓето што се губат за да бидат сигурни.	Некои места се посебно прилагодени за луѓето што се губат за да бидат сигурни.	Некои места се посебно прилагодени за луѓето што се губат за да бидат сигурни.

8 Како да се бара дом

The Aged Care Assessment Service (ACAS) може да ви помогне со адреси на домови кои може да ви одговараат. Посетете повеќе од овие места за да видите како изгледаат. Би требало прво да им се јавите и договорите време за посета. Проверете дали се блиску до вас. Дали се достапни за вашето семејство и пријателите. Дали тие ќе одговараат на вашите културни и јазични потреби. Колку чинат.

Изберете дом кој ви се допаѓа и побарајте да ве стават на списокот за чекање. Пријавете се на повеќе места. Ќе треба да потполните одредени формулари за секое место. Може да чекате и неколку месеци за да се ослободи место.

9 Како ќе знаете кои домови се добри

Добрите домови:

- Ги исполнуваат потребите на лицето за кое се грижат.
- Ги почитуваат различностите и се прилагодуваат на истите.
- Им помагаат на луѓето да бидат колку што е можно понезависни.
- Им помагаат на луѓето кои се згрижени, нивните семејства и пријатели.
- Ги прифаќаат сугестиите како да се унапреди услугата.
- Ги користат најновите начини за грижа.
- Го обучуваат персоналот.

Следуваат некои прашања за размислување кога бирате дом за сместување:

1. Дали вработените се пријателски расположени и дали управата е подготвена да одговара на вашите прашања?

2. Дали управата и персоналот знаат како да ви ги исполнат културните барања?

3. Дали подготвуваат соодветни национални оброци?

4. Дали управата го прифаќа вклучувањето на негувателите и другите членови на семејството во грижата за лицето?

5. Дали семејствата се добредојдени да учествуваат во прославите заедно со лицата за кои се грижат?

6. Дали домот пружа интересни и соодветни културни активности за разонода за жителите во домот?

7. Постои ли Одбор на станарите и нивните семејства да учествуваат во донесувањето на решенијата?

8. Дали просториите се комфорни и пријатни?

9. Има ли безбеден дел каде луѓето можат да шетаат надвор?

10 *Одмор за негувателите (Respite Care)*

Пред да решите, можете да се обидете со Respite Care. Тоа обезбедува привремено сместување во дом. Да обезбедите вакво место Aged Care Assessment Service (ACAS) ќе треба да го процени лицето за кое се грижите. За повеќе информации за ваквиот начин на сместување јавете се на Carer Resource Centre на 1800 242 636. Ако лицето за кое се грижите станува агресивно или се однесува на начин со кој тешко можете да се справите, јавете се на National Dementia Behaviour Advisory Service на 1300 366 448. Бројот на Преведувачката служба е 131 450. Истата ќе ви помогне да разговарате со горе наведените служби.

11 Правата на луѓето во домовите

Во домовите финансирани од Сојузната влада:

- На лицата кои се згрижуваат треба да им се понуди договор. Овој договор ги регулира трошоците, грижата и услугите кои лицето треба да ги добива, како и начинот на кој може да се жали. Условите од договорот мораат да се исполнуваат без разлика дали лицето го потпишало договорот или не.
- Лицата кои се згрижуваат имаат право на добра грижа, сигурност, околина како дома, приватност, достоинственост, почитување, право на избор, на индивидуалност и информации.
- Станарите во домот, нивните семејства и негуватели имаат право да учествуваат во Одборот за управување.

Помогнатите домови, исто така, треба добро да се грижат за луѓето. Згрижените лица може да се жалат ако сметаат дека не ја добиваат најдобрата услуга.

Ако имате било какви забелешки во врска со згрижувањето во старските домови, можете да се јавите на Aged Care Complaints Resolution на 1800 550 552, Office of the Commissioner for Complaints на 1800 500 294 или на потрошувачите или адвокатските организации наведени подолу.

12 Лица и организации кои може да ги контактирате

Служби за преведување

Central Health Interpreters Service (CHIS)	9370 1222
Victorian Interpreting and Translating Service (VITS)	9280 1950
Telephone Interpreter Service (TIS)	13 14 50

Вашиот лекар

Некои лекари зборуваат повеќе јазици, а познати им се и специфичните национални потреби на пациентите

Aged Care Assessment Services (ACAS)

Barwon South Western Regional Area

Barwon ACAS (Geelong)	5279 2246
Warrnambool ACAS	5561 9351

Eastern Metropolitan Area

Eastern Suburbs ACAS (Forest Hill)	9881 1875
St George's Assessment and Community Care ACAS (Kew)	9268 0566

Gippsland Regional Area

Gippsland ACAS (Traralgon)	5171 1435

Grampians Regional Area

Grampians ACAS (Ballarat)	5320 3740

Hume Regional Area

Wangaratta ACAS	5721 4933
Goulburn Valley ACAS	5831 8601

Loddon Mallee Regional Area

Bendigo ACAS	5444 6366
Mildura ACAS	5023 7511

Northern Metropolitan Area

Bundoora ACAS	9261 3100
Heidelberg ACAS	9496 2489
North West ACAS (Parkville)	8387 2211

Southern Metropolitan Area

Caulfield ACAS	9276 6314
Kingston ACAS (Cheltenham)	8587 0101
Mount Eliza ACAS	9788 1276

Western Metropolitan Area

North West ACAS (Parkville)	8387 2211
Western ACAS (St Albans)	8345 1246

Здравствени служби за постари ментално болни

Стручњаци во областа на менталното здравје на постарите кои вршат преглед и лекување на постарите, ментално заболени лица. За повеќе информации јавете се на Department of Human Services Victoria – Mental Health 9616 7777

Информации и помош за негувателите

Carers Victoria	9650 9966
Бесплатен повик	1800 814 215
	www.carersvic.org.au
Carer Resource Centre	1800 242 636
Carer Respite Centres	1800 059 059 (freecall)

- Barwon South West Carer Respite Centre
- Grampians Carers Choice
- Carer Support Services Bendigo
- Co Care Gippsland
- Goulburn Valley Family Care Inc
- Carer Respite and Information Service—Hume Region
- Carer Links West
- Carer Links North
- Carer Links Eastern
- Carer Respite Centre Southern Region

Alzheimer's Association Victoria (AAV)	9818 3022
Council on the Ageing (Victoria)	9654 4443
Dementia Helpline (помош и информации за оние кои се грижат за лица со деменtиа)	1800 639 331
National Dementia Behaviour Advisory Service	1300 366 448
Older Persons Action Centre	9650 4709
Seniors Information Victoria	
Metro	1300 135 090
Country	1800 136 381

Бенефиции

Age Pension News (информации на други јазици)	13 12 02
Centrelink appointments	13 10 21 www.centrelink.gov.au
Disability, Sickness and Carers	13 27 17
Department of Veterans Affairs	9284 6000
Country	1800 113 304
Financial Information Services	13 10 21
Pension enquiries	13 23 00
Retirement Line	13 23 00
Teletypewriter service (за лица со оштетен слух или проблеми соговорот)	1800 810 586

Commonwealth Department of Health and Ageing

Aged Care Complaints Resolution (за домовите со поголемо и помало ниво на грижа)	1800 550 552
Aged Care Information (за домовите со поголема и помала грижа)	1800 500 853
Aged Care Standards Agency	9889 9433
Office of the Commissioner for Complaints	1800 500 294

Department of Human Services

Помогнати домови (Supported Residential Services)

Информации	9616 7780
Поплаки и информации	
Регионални канцеларии	
Barwon South Western	5226 4744
Eastern Metropolitan	9843 6274
Gippsland	5177 2548
Grampians	5333 6085
Hume	5722 0912
Loddon Mallee	5434 5639
Northern Metropolitan	9412 5361
Southern Metropolitan	9213 2042
Western Metropolitan	9275 7299

Адвокатски и организации за заштита на потрошувачите

Health Services Commissioner	8601 5200
Country	1800 136 066
Office of the Public Advocate (информации и совети за онеспособените, за старателство и финансиски совети)	9603 9500
Country	1800 136 829
Residential Care Rights	9602 3066
State Trustees	9667 6444
The Guardianship List (информации и совети за онеспособените, за старателство и финансиски совети)	9628 9911

Интернет страни

Commonwealth Department of Health and Ageing
http://www.health.gov.au/

Aged and Community Care Division,
Commonwealth Department of Health and Ageing
http://www.health.gov.au/acc/

Aged and Community Care Division,
Commonwealth Department of Health and Ageing
– sanctions imposed on residential facilities
http://www.health.gov.au/acc/rescare/sanction.htm

Aged Care Standards and Accreditation Agency
http://www.accreditation.aust.com/

Rural and Regional Health and Aged Care Services Division,
Victorian Government Department of Human Services
http://www.dhs.vic.gov.au/acmh/

Residential Care Support Network
http://www.ozemail.com.au – type Residential Care Network in "Search" box

Брошури

A Guide to Services for Senior Victorians
Victorian Department of Human Services, 2002

Aged Care – make the choices that are right for you
Commonwealth Department of Health and Ageing (formerly Health and Family Services), 2002

DPS Guide to Aged Care Facilities
DPS Publishing, South Australia

Quality Care for Older Australians – Aged Care
Fact Sheets (ring the Commonwealth Department of Health and Ageing on 1800 500 853 to obtain free copies)

The "Age Page" in Telstra White Pages A–K

Migrant Resource Centres and Ethnic Community Councils

Darebin (Preston)	9230 4337
Eastern Region (Blackburn)	9877 6467
Eastern Region (Mitcham)	9873 1666
Inner Western Region (Footscray)	9689 2888
Inner Western Region (Hoppers Crossing)	9748 3066
North Eastern Region (Preston)	9484 7944
Northern Metropolitan (Glenroy)	9306 5611
North West Region (St Albans)	9367 6044
South Central Region (Moorleigh)	9576 4038
South Central Region (Oakleigh)	9563 4130
South Central Region (Prahran)	9510 5877
South Eastern Region (Dandenong)	9706 8933
Westgate Region (North Altona)	9391 3355

Albury Wodonga	(02) 6021 1844
Ballarat	5339 9817
Geelong West	5221 6044
Gippsland	5133 7072
Loddon Campaspe (Bendigo)	5441 6644
Shepparton	5831 2395
Sunraysia (Mildura)	5022 1006

Ethnic Community and Elderly Organisations and Contacts

Ethnic Communities Council of Victoria (ECCV) 9349 4122
www.eccv.org.au
Multicultural Aged Care Services Directory

Victorian Multicultural Commission (VMC) 9651 2353

Partners in Culturally Appropriate
Aged Care—Victoria (PICCVIC) 9398 2354

Macedonian

Macedonian Carers Support Group
PO Box 436, St Albans 3021

Macedonian Community Council of Shepparton and District Inc
PO Box 253, Shepparton 3632

Macedonian Community Welfare Association
of the Western Region Inc 9367 6044

Macedonian Orthodox Community in Geelong Inc
PO Box 5176, Geelong 3220

Macedonian Women's Group 'Aleksandria' of
Werribee and Hoppers Crossing
165 Bellbridge Drive, Hoppers Crossing 3029

Macedonian Women's Group 'Mirka Glnova' of Darebin and Districts
426 High St, Preston 3072

Macedonian Womens Group of Keilor Downs
7 Rachel Crt, Sydenham 3037

Victorian Macedonian Welfare Association Inc
6 Meddings Crt, Altona North 3025

Macedonian continued

Armanoro Senior Citizens Club
PO Box 1219, Epping 3076

Australian Macedonian Disability Pensioner Group "Vardar" Melbourne
PO Box 323, Preston 3072

Australian Macedonian Senior Citizens Club Geelong
153 Pakington St, Geelong West 3218

Australian Macedonian Pensioner Group Reservoir Inc
PO Box 978, Reservoir 3073

Senior Citizens Group
29 Mason St, Regent 3073

Macedonian Senior Citizens Group Whittlesea Inc
41 Davison St, Reservoir 3073

Federation of Macedonian Senior Citizens Groups of the Norther Region of Victoria Inc, PO Box 978, Reservoir 3073

Federation of Macedonian Senior Citizens Groups of the Western Region Inc
7 Rachel Crt, Sydenham 3037

Goce Delcev Senior Citizens Association
375 Edgars Rd, Lalor 3075

Macedonian Elderly Citizens Pensioners Club
15 Tarana Cresc, St Albans 3021

Macedonian Orthodox Community of Melbourne and Victoria Elderl Citizens Group, 6 Kyne Plce, Research 3095

Macedonian Pensioners Association of Footscray Inc
7 Queen Victoria Cresc, Taylors Lakes 3038

Macedonian Senior Citizens Club of West Sunshine
44 Killara St, Sunshine West 3020

Macedonian Senior Citizens Club Pelister of St Albans
7 Rachel Crt, Sydenham 3037

Macedonian Senior Citizens Group – Lalor, Thomastown, Epping & Mill Park
PO Box 1049, Lalor 3075

Macedonian Senior Citizens Group of Altona North Inc
60 Walker Close, Altona North 3025

Macedonian Senior Citizens Group of Hobsons Bay Inc
22 Binns St, Altona North 3025

Macedonian Senior Citizens Group of Manningham
Athenaeum Hall, Doncaster 3108

Macedonian Senior Citizens Group Pelister Inc
239A Murray Rd, Preston 3072

Macedonian Senior Citizens Group – SV Nikola Mirlikiski Inc
28 Lincoln Dve, Thomastown 3074

Macedonian Senior Citizens Group Zlatna Sonce of Footscray Inc
44 Killara St, Sunshine West 3020

Macedonian Senior Citizens Women's Club of West Sunshine
44 Killara St, Sunshine West 3020

Macedonian Women's Pensioners Association of Footscray Inc
7 Queen Victoria Cresc, Taylors Lakes 3038

Macedonian Women's Pensioner Group Pelister of St Albans
Princess St, St Albans 3021

Macedonian Women's Senior Citizen Group Lalor Inc
PO Box 1224, Lalor 3075

Macedonian Womens Senior Citizens Group of Altona North and District
60 Walker Close, Altona North 3025

Macedonian Women's Senior Citizens Group of Avondale Heights
Moonee Valley & Districts, 53 North Rd, Avondale Heights 3034

Macedonian Womens Senior Citizens Group of Hobsons Bay Inc
22 Binns St, Altona North 3025

Nerel Senior Citizens Club
19 Salicki Ave, Epping 3076

Northcote Macedonian Senior Citizens Club'Kajmakcalan'
18A Bent St, Northcote 3070

Werribee Macedonian Senior Citizens Club Inc
751 Duncans Rd, Werribee South 3030